

Т.О.Трецька

**Завдання та підходи до та післятестового
консультування на ВІЛ-інфекцію**

Обласний центр профілактики ВІЛ-інфекції/СНІДу, м.Суми

Законом України від 3.03.98 р. "Про попередження захворюваності СНІД" гарантовано право кожної людини на проходження нею при бажанні медичного огляду на СНІД, в тому числі і анонімно. Під час такого огляду важливо цілоспрямовано провести дотестове консультування особи, що має намір обстежитися, а також роз'яснити їй результати проведеного тестування.

Метою дотестового консультування є обговорення процедури тестування та всіх можливих аспектів ознайомлення особи з її ВІЛ-серостатусом. Результатом цього обговорення має стати прийняття рішення про проходження тестування або відмови від нього.

Дотестове консультування має бути сконцентроване навколо двох основних питань:

1 Встановлення ступеню ризику інфікування особи, що звернулась за обстеженням.

2 З'ясування рівня її знань про ВІЛ/СНІД та здатності сприйняти результат тестування.

При встановленні ризику інфікування потрібно отримати від цієї особи інформацію про теперішню та минулу сексуальну поведінку, використання презервативів, наявність ін'єкційного споживання наркотиків, участь у сексуальному бізнесі, можливість нестерильних інвазивних процедур (при татуюванні, проколах вух або інших частин тіла, ін'єкцій у домашніх умовах), наявність переливань крові або трансплантації органів.

Для оцінки рівня знань та можливості пацієнта впоратись з кризою вразі позитивного результату, необхідно з'ясувати, що він знає про тестування та його користь, чому він бажає пройти обстеження, яка конкретна поведінка або симптоми непокоять його, чи думав пацієнт, як він прореагує на результат тестування (позитивний чи негативний), чи є особа, яка надасть йому

емоційну підтримку при позитивному результаті.

Після цього консультант повинен:

надати необхідну фактичну інформацію про ВІЛ/СНІД на зрозумілому для пацієнта рівні;

- розповісти про процедуру тестування, можливість хибно-позитивних або хибнонегативних результатів, можливість "періоду вікна";
- отримати згоду на проходження тестування;
- обговорити потенційне значення (особисте, медичне, соціальне, психологічне, юридичне) позитивного або негативного результату тесту;
- встановити дружні взаємовідносини як підставу для післятестового консультування;
- сформулювати уяву про безпечну поведінку або підтримати наміри про її зміну або спроби таких змін.

Метою післятестового консультування є обговорення результатів тестів на ВІЛ, надання необхідної підтримки та заохочення до поведінки, що знижує ризик інфікування.

Зміст післятестового консультування залежить від результатів тесту (негативний, сумнівний або позитивний).

Важливо уважно обговорити значення негативного результату, звістка про який, звичайно, викликає почуття полегшення, навіть ейфорії. Необхідно підкреслити, що результат тестування може бути не зовсім надійним внаслідок "періоду вікна"; треба зорієнтувати пацієнта на повторне обстеження через три-чотири місяці; нагадати, що лише від самого пацієнта залежить можливість недопущення інфікування ВІЛ; ще раз нагадати про шляхи передачі ВІЛ та можливі засоби попередження інфікування.

Консультування в випадку сумнівного результату тесту повинно передбачити, що:

- мінімум через 2 тижні слід взяти для дослідження другий зразок крові;
- період невпевненості після отримання сумнівного результату може продовжуватись до трьох місяців і навіть більше після

останнього випадку можливого інфікування ВІЛ або попереднього тестування. Важливо роз'яснити, що пацієнт повинен дотримуватись усіх заходів передстороги, рекомендованих для ВІЛ-позитивних осіб, поки його статус не з'ясується. Треба пам'ятати, що почуття невпевненості, пов'язані з цим періодом, можуть викликати в особи, що обстежується, значні психологічні труднощі. Тому завдання лікаря-зрозуміти та допомогти перебороти їх.

Найбільш складним є повідомлення про позитивний результат тестування, особливо особі, яка дізнається про це вперше. При цьому лікарю необхідно мати спеціальні знання та навички. Не потрібно обговорювати можливість прогресу захворювання або скільки пацієнту залишилося жити. Треба знайти час для адаптації до шоку від діагнозу, надати психологічну підтримку та стимулювати позитивне мислення. На цьому етапі взаємовідносини лікаря і інфікованого виходять на нову стезю.

Лікар не зобов'язаний любити своїх пацієнтів, але він повинен поважати їх, не засуджувати і не звинувачувати за поведінку в минулому, пам'ятати, що консультування спрямоване на допомогу людям.

Т.О.Трецька, О.Г.Самойленко.

Психологічні аспекти та особливості післятестового консультування ВІЛ-позитивних осіб

Обласне управління охорони здоров'я, м. Суми

При повідомленні пацієнту про позитивний результат необхідно враховувати, що діагноз ВІЛ-інфікування створює для нього значні психологічні навантаження.

Перед лікарем, який повідомляє про це, стоять два основних завдання:

1 Надати психологічну й інформаційну підтримку тим, в чиє життя ввійшла ВІЛ-інфекція.

2 Попередити розповсюдження ВІЛ-інфекції.